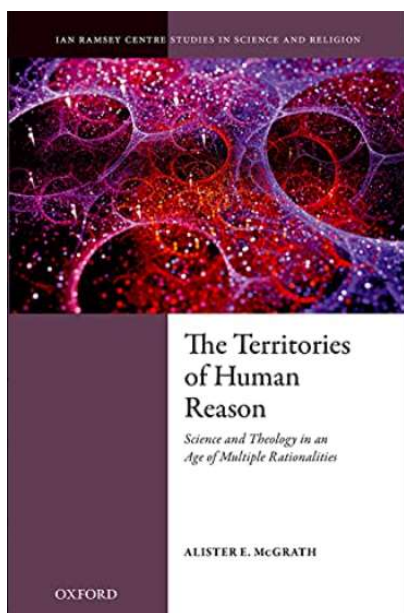

Recenzie

The Territories of Human Reason: Science and Theology in an Age of Multiple Rationalities

MCGRATH, Alister E. *The Territories of Human Reason: Science and Theology in an Age of Multiple Rationalities*. New York: Oxford University Press, 2019. 288 strán. ISBN 978-0-19-881310-1

Alister McGrath sa dlhodobo a intenzívne venuje vzťahu medzi vedou, ako ju chápe sekulárna univerzita a teológiou z hľadiska biblického zjavenia. Je autorom viacerých publikácií na túto tému. V češtine r. 2003 vyšla jeho kniha *Dialog přírodních věd a teologie* vo vydavateľstve Vyšehrad.

V prvej časti knihy *The Territories of Human Reason* sa venuje samotnému pojmu „racionalita“ a zmenám, ktorými tento pojem v dejinách prechádzal. Na sprístupnenie myšlienky „teritórií“ rozumu používa metaforu mapy, ktorá vždy zobrazuje len selektované prvky reality. Týmto spôsobom poukazuje na fakt, že veda a teológia síce hovoria o tej istej realite, ale všímajú si z nej iné objekty svojho záujmu. Upozorňuje ďalej na vzťah medzi racionalitou a epistemickou komunitou. Tieto komunity poznávajú svet prostredníctvom dominantných kultúrnych metanaratív a komunikácia medzi nimi je možná len za predpokladu, že navzájom pochopia toto dominantné metanarátívum.

V druhej časti autor skúma témy vedeckých teórií, pravdy, objektivity ako sú používané v prírodných vedách a ich možnosti v teológii. Zaoberá sa pojmom „vysvetlenie“ v rôznych vedeckých odboroch a v teológii. Fenomén porozumenia a vysvetlenia z náboženského hľadiska má svoje špecifiká, ktoré nie je možné ignorovať. V ďalšom sa venuje logickým pojmom indukcie, dedukcie a abdukcie v prírodných vedách a porovnáva s ich použitím v teológii.

Upozorňuje na prítomnosť komplexnosti a tajomstva, ktoré nás nútia k uznaniu limitov racionality v prírodných vedách aj v teológii.

Záverom autor uvažuje nad možnosťou jednej „supervedy“, ktorá by zahrňovala všetko poznanie. Je veľmi opatrný a jeho cieľom je „umožniť zmysluplnú konverzáciu medzi prírodnými vedami a kresťanskou teológiou“ (s. 222).

McGrathov štýl je dobre zrozumiteľný hoci sa zaoberá zložitými témami ontológie a epistemológie. Autor hojne odkazuje na súčasnú literatúru, takže čitateľovi poskytuje aj východisko k ďalšiemu štúdiu. V diskusii nie je úzkoprsý, hoci je jasné, že jeho metafyzické argumenty sú založené na biblickom zjavení.

Prof. ThDr. Pavel Hanes, PhD.